

Vandaag viert de welt de Daag van de Modesjtaal. Eine daag dae in 't laeve is geroupe door de UNESCO, de tak van de Vereinigde Naties die zich speciaal bezighildj mit óngerwies, weitensjap en cultuur. Drie essentiële boewsjtein van 't besjtaon die zjwaor leune op 't fundament van de taal. Mer waat is dat, de modesjtaal? En wie belangriek is ze?

De taal van 't gevuil

Baby's lere hun modesjtaal al herkènne es ze nog veilig in de baarmoder zitte. Dat is weitensjappelik óngerzóch en beweze. Die taal is, naeve 't geroesj in 't bloud door de aore van hun moder en 't kloppe van häör hart, 't eesjte dat kènjer in hun prille laeveke te heure kriege. Baby's kènne ouch tot èneke maonje nao hun gebäörte hun modesjtaal óngersjeie van anger tale. Ze höbbe dan waal nog neit 't vermoge óm zich in taal – in welke taal dan ouch – oet te drökke, mer ze kènne waal loestere. Heel goud loestere.

Is dat nog neit genóg bewies veur de krach van de modesjtaal? Dan doon veer d'r nog ein sjöpke baovenop. 't Vermoge van baby's óm de taal van hun moder van anger tale te óngersjeie, verdwient nao ein paar maondj weier. Ze kómme dan in de 'brabbelfase', gaon zelf experimenteiere mit klanke, *dadadada...* 't Loestere verdwient nao 't tweede plan. En toch... Zo gemakkelik leet de baarmoderherinnering aan de modesjtaal zich neit wegdrökke.

Dat bliek oet ein óngerzuik bie Koreaanse adoptiekènjer die op zeer jónge laeftied nao Nederlandj zeen gekómme en dao volledig in 't nederlands zeen opgevoed. Es ze op latere laeftied mit typische Koreaanse klanke geconfronteierd waere, blieke ze die taal vööl gemakkelikker op te pikke dan luuj die in Nederlandj gebaore en getaoge zeen. Esof 't ritme en de muzikaliteit van 't Koreaans – ein klanktaal wie 't Chinees (en 't Limburgs) – in hunne kop verankerd zeen. Esof de herinneringe aan waat hun moder zag en wíe ze dat zag veur ein tiedje in ein apaart laeke in 't geheuge woort opgebörge, en weier teveursjien wurt gehaold es dat nuttig is.

Dat is de krach van de modesjtaal. 't Is de taal die – lètterlik en figuurlik – vanaaf 't begin 't kortste bie dich sjeit. Korterbie kènt neit. 't Is de taal dies te gaondewaeg leers, geweun in 't dagelikse laeve. 't Is de taal wo-ins te dènks en vuils, wo-ins te dien emoties 't gemakkelikke kwiet kèns. 't Is de taal van dien zeel. De taal dies te ouch kèns sjpraeke es doe neit direk de sjuste weurd vindjs.

Veur vööl Limburgers is 't Limburgs – in welke variant dan ouch – de modesjtaal. Dat sjeit de communicatie mit neit-Limburgers neit in de waeg. Kènjer pikke op jónge laeftied ein tweede taal, bieveurbeeld 't sjtandaard Nederlands, en zelfs ein driede vrie gemakkelik op. 't Verhaol dat ein opvoeding (toes) in 't Limburgs tot ein sjlechtere beheersing van 't Nederlands en dus tot weniger kanse in 't maatsjappelik laeve leid, maag langzamerhandj ech in de pröllebak. Oet óngerzuik bliek dat meertaligheid de algemeen taalvaardigheid sjus vergroot. Óm mit taalkundige Merel Keijzer (Rieksuniversiteit Groninge) te sjpraeke: 'De hersene van tweetalige zitte de ganse daag in de sjportsjool...'

D'r is meer. D'r besjteit eine nawwe bandj tösje modesjtaal en identiteit. Taal is neit allein ein verzameling klanke en weurd womit zinne geboewd kènne waere. Taal weersjpeigelt de cultuur, de

meneier van dènke, de laevesvisie van degeine die de taal sjpraeke. Dat zuus te in Limburg trök in de tradities wie vastelaovend, in de humor, in de meziek. Zelfs es veer ós veur rotte vösj oetmake. Väöl daovan kènt allein mer in 't Limburgs, raak in vertaling zien essentie, zien zeel kwiet. Ós taal heurt bie ós erfgoud, verbindj ós mitein mer ouch mit 't verlede, mit ós veurawwesj.

Zo ein taal, dao maags te greutsj op zeen. Dao mós te greutsj op zeen. Ómdat allein dát d'r veur kènt zörge dat veer die taal ouch blieve gebroeke. Tale die neit gebroek waere, tale die door de awwesj neit meer mit hun kènjer gesjpraeke waere, zeen gedoemd te verdwiene. De väölkleurigheid van 't Limburgs verdeint baeter. Väöl baeter. Vandaag, op de Daag van de Modesjtaal, en daonao op alle daag die nog kómme gaon.

Zittesj door Patrick Werdens